

MARKO STOJKIĆ (1981) rođen je u Smederevu, živio je 15 godina u Beogradu, a sada sa porodicom živi na jugu Nemačke. Po zanimanju je lekar, ali je oduvek bio neizlečivo zavisao od književnosti, gde se, po sopstvenim rečima, često oseća kao emigrant i nezvani gost. Nakon tri knjige poezije (*Laki bolovi*, 2011, *Šecele*, 2013, i *Amigdala* 2016), odlučuje da emigrira u pripovedačke vode. U književnom svetu ne traži azil, živi u šumi, ćuti i piše. Nakon *Veštica* (2021), njegov naredni roman *Deveti život Ane Belinski* (2024, Blum) nagrađen je prestižnom književnom nagradom „Stevan Sremac”.

blumizdavastvo.rs

b

Marko Stojkić
DOJČE VITA

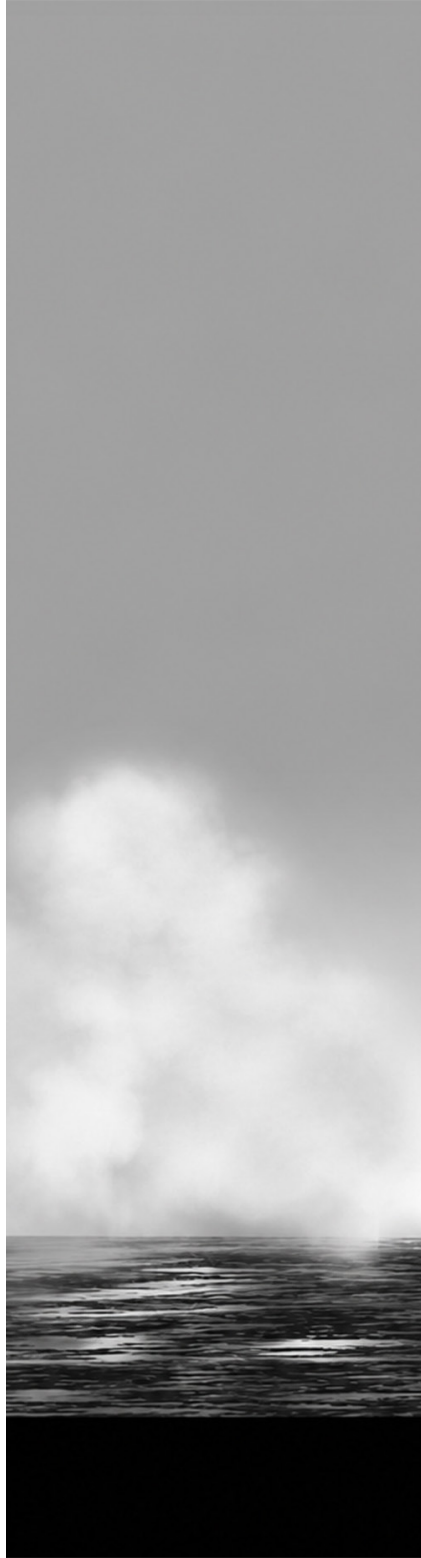
edicija
KIRKA (knjiga br. 75)

uredništvo, lektura
Aleksandar Šurbatović
Tamara Krstić
Milica Belobrk

© marko stojkić, 2026

*Recikliraj, zasadi,
brini se o prirodi onako kako
se ona oduvek brinula o nama.*

knjiga I
bingo

Svi su me napustili. Znači, kriv sam samo ja. „*Oder du bist einfach zu gut für die Welt*“, skoro da mogu da je čujem, moju dragu Aleks, kako mi govori na uvo, nalakćena na visoki sto, izvijajući se na barskoj stolici dok mi se primiće između dve krigle ginisa. Još tada, na našem prvom dejt u ajriš-pabu, započinjala je predigru laskavim poštapalicama. Svaki put je, pritom, uspevala da miriše na poljsko cveće, na eukaliptus i mentu, na nešto zdravo i čisto.

„*Zu gut für die Welt*“, dodavola.

Skoro da je april. Moj kržljavi kesten, u koji tako često gledam kroz prozor u trpezariji, dugo je odbijao da olista, pa je jutros ipak rešio, pa sad jedva kao pušta stidljive pupoljke. Između dve susedne kuće, kroz maglenu kašu, nazire se modrozeleno brdo načičkano četinarima. Milion smrčā, u svom igličastom evergrinu, sa svih okolnih vrhova i padina, večito se podsmeva nama pridošlicama. Ne, nikada se neću navići na ovu ciču. Švarcvald, sedamsto i kusur metara nadmorske. Zimske gume ću zameniti sredinom maja, a možda ni tad. I dalje nosim debelu jaknu, duboke cipele, šal, rukavice.

* A možda si samo predobar za ovaj svet (nem.).

Kape ne volim. Divim se starijoj komšinici koja svako jutro pre sedam, *bei jedem Wetter*^{*}, uredno šeta svog malog terijera. Divim se i terijeru, utoliko živahnijem ukoliko je napolju hladnije.

„Skoro da je april”, ponavljam. Glas mi je usiljen, pomalo promukao, skoro pa smešan.

Kao da se ništa nije desilo. Policajci su otišli, nema nedoumica, *alles eindeutig*^{**}. Ako ja lažem, treba samo da pogledam kroz prozor, jer priroda ne laže. Ništa se, dakle, nije desilo. Još malo pa će buknuti. Svi oni pupoljci na promrzloj i malobrojnoj listopadnoj vegetaciji, sve one malene, mlade, drečavozelene šišarke i nove iglice koje će zasvetlucati na smrčama, samo to je važno.

„Prozor”, kažem naglas, „kesten, pupoljci, a večeras noćna u Tutlingenu.”

Da li sam ja sociopata? I otkud mi sad odjednom ovo pitanje? Nisam, nego... *Go on*, Vukašine, guraj dalje, potiskuj, gutaj, ne razgolićuj se kao pacijent na pregledu, nego navuci pancir, pa baci šargarepu što dalje i grabi za njom, bez osvrtanja... Sociopata? Sve je to do okolnosti, pri čemu ne poričem svoju krivicu, jer ja sam taj koji je okolnosti prihvatao kao zadate vrednosti, kao da je reč o kreatininu i kalijumu, o bilirubinu i o krvnoj slici. I kako tu onda ostati duhovan i duševan? Jer bio je to jedan veoma dug lanac okolnosti koje su me učile samo jednom načinu borbe.

Uostalom, sve i da jesam sociopata, evo, nek je i nebitno kako i zašto sam to postao, šta ću s tim? Čemu

* Pri svim vremenskim uslovima.

** Sve je jasno.

psihijatrizacija? Da se neću, nekim čudom, izlečiti, prosvetliti, preobraziti ako to sebi priznam? A možda je i samo do onog piva od sinoć, na koje nisam navikao, do cele one morbidarije i Desimirove svinjarije i do policije, a možda tek do ovog sivila napolju. Bilo bi lepo da sine bar malo sunca, makar na minut, jer evo nedeljama gledam samo oblake.

Onaj dan kada je otišla Una, povevši sa sobom Mitu i Damjana, kada me je radikalno i s punim pravom isključila iz porodične jednačine, otvorio sam šampanjac. Ovo je dno, rekao sam sebi, dakle ovo je sloboda.

Kada me je, tri burna meseca kasnije, napustila i Katalin, bila je to još veća sloboda, jer otkrio sam Tinder, čari honorarnog lekarisanja po celoj Nemačkoj, platu tripot veću od one za koju sam se godinama mučio, lepote usamljeničkog krstarenja Mediteranom, što je potrajalo dobrih godinu i po.

Sada, kada me je konačno napustio i moj bivši prijatelj, večiti reper za sve moje neuspehe, mada i za poneki uspeh, moj *Doppelgänger*^{*}, tek sada je sloboda bila potpuna.

A život je, po ko zna koji put, tek počinjao.

Ne mislim, ne zavaravam se, da jednom ne sva-
ne dok drugom ne smrkne, da žito ne rađa dok jedno zrna ne umre, da nema leptira ako gusenica... Jer sve je to zaključivanje po analogiji, sve sam jalovi romantizam. I zašto bi se mene uopšte ticalo bilo čije, a naročito Desimirovo samoubistvo? I zašto bi se bilo koga ticalo šta sam ja o toj neprijatnosti – jer bila je

* Dvojniki.

to, ne preterujmo, tek jedna malo veća neprijatnost – šta sam ja o toj svinjariji mislio, ili, ne daj bože, povodom nje osećao, a kamoli šta sam bio u stanju da od te niskosti, od te podlosti, od tog najgoreg kukavičluka, uopštim na metafizičkoj ravni?

To jutro bih, uostalom, vrlo lako zaboravio, samo da nije pokrenulo izvesne odluke i prizvalo tačno određene događaje, zaboravio bih ga, kao što se zaboravljaju loše skuvane sarme, prazna tuba paste za zube kada u žurbi dohvatiš četkicu, pucanje gume na putu za ovu i onu kliniku.

Pošto odatle ipak počinje cela priča, bilo bi nepošteno da u događaje od toga jutra učitavam osećanja i misli kojih nije bilo. Kad već moram da se prisećam, ispričaću samo činjenice, što strpljivije umem, i neću im ništa pripisivati. Pri čemu ne osporavam, jer to je izvesno kao Njutnovi zakoni, da onaj ko poteže samo činjenice zapravo gubi na iskrenosti.

Između poštenja i iskrenosti, biram poštenje. Ako neko kaže da sam sociopata, šta ja da mu radim? Taj sud je ionako donet unapred i tu ne bi pomoglo ni da iz mesta počnem da žongliram sa pet loptica, kao ono nekad kad sam u tome bio majstor. Ja, dakle, prezirem iskrenost, pljujem na bljutavi patos i tanku patinu iskrenosti! Kad god se neko trudio da prema meni bude iskren, odmah sam znao da me laže. Biti iskren znači pravdati se, zavoditi, biti simpatičan. Biram, dakle, činjenice. A i kome ja to dugujem iskrenost? Koga bi to vredelo lagati, zavoditi, kome se pravdati?

Ono što znam, to je da sam cela tri i po sata toga jutra bio kao pas na lancu, usredsređen samo na to da ispoštujem proceduru, da suzbijem nestrpljenje, da

zatim sve što pre zaboravim i da nastavim tačno tamo gdje sam stao.

Samo dvanaest sati pre nego što sam ga...

I-2

Pola godine kasnije, krajem septembra, još nije bilo svanulo kada je kruzer „Meravilja” uplovio u Čivitavekiju. Bio sam budan već celih sat vremena, sa šakama prekrštenim iza glave, zagledan u niski plafon, po kojem su klizili otkosi svetla iz pristaništa, uz brundanje kamiona i desetina autobusa koji su se postrojavali na parkingu pre nego što stotine turista sa broda pohrle na izlet u Rim. Prethodne večeri u Đenovi namerno nisam navukao zavesu, a prozore sam ostavio otvorene na kip, da se ne bih uspavao za izlet, da ne bih prečuo ili ugasio budilnik na telefonu, što se ispostavilo kao nepotrebna mera opreza.

Naravno da se nisam uspavao. Jer nesanica. Jer opet sulude brige o Miti i Damjanu. Jer stid, stid, prokleti stid zbog toga što sebi dozvoljavam da ponovo razmišljam o Uni, mada su, što se toga tiče, stvari bile nepopravljivo jasne. Ali nesanicu sam sebi uvek mogao da objasnim onolikim noćnim smenama i navikavanjem na dnevni ritam, epifizom, hipotalamusom i nivoom kortizola, lekarskim „džetlegom”, dakle, pri čemu sam bio naviknut da se snalazim i posle malo sati sna. Telo me je slušalo, bio sam u pokretu i imao sam plan. Nisam zapadao u defetizam i letargiju, što mi je bilo jedino važno.

Nisam depresivan. Nemam ja luksuz da se bavim depresijom.

U sedam ću na doručak, gore u ogromni restoran na petom spratu, što je nivo broj deset, sa švedskim stolom, a možda odem i ranije, da bih zauzeo mesto pored prozora i uživao u svitanju nad zatalasanim livadama koje se naviše gube u šumama Monti della Tolfa – Bože, kako na ovom jeziku čak i cazzo i stronzo zvuče kao pesma, a kamoli Monti, a kamoli Tolfa – da bih, dakle, uživao u svitanju nad ovom grdobom od grada koji su saveznici onomad sravnili sa zemljom i od čijeg je starog sjaja ostalo samo Trajanovo pozorište, koje sa Trajanom, uzgred, nema nikakve veze, a tu je, naravno, i Forte Michelangelo, ona rugoba od tvrđave u samoj luci.

Uzimam telefon, ali tek da bih pogledao na sat – šest i petnaest – i ne pada mi na pamet da se kačim na mreže, da čitam novine, da ubijam vreme. Zašto da ga „ubijam”? Ja želim vreme! Hoću da sam sada. Hoću da sam ovde. Hoću, ako treba, ponor egzistencije, kaljugu dosade, ali neću distrakciju! Neću čak ni da bežim u misli. Ako već moram da mislim, onda imam toliko slobode da biram jelovnik. Zato neću društvene mreže, neću novine, neću vesti iz sveta. Rat u Gazi i Ukrajini, kopanje zlata u Burkini Faso, domaći i belosvetki protesti, ništa me se od toga ne tiče.

U pola osam, čim završim doručak, javiću se Miti na Vocado, pre nego što ga Una odvede u školu. Večeras ne smem da zaboravim...

I-3

Ko god je makar i površno, makar i kratko poznao Katalin Kerteš, morao je da sazna mnogo toga o njoj, delom zato što su o njoj svi pričali, sa tačno onim promerom podsmeha i strahopoštovanja koji od pamtiveka podgreva ogovaranja, a delom i zbog toga što se ona sama, i rečju i delom, neprestano izlagala kao na tacni.

Otvorenost sa kojom je Katalin govorila o sebi ni u kom slučaju nije bila strategija prosjaka koji smišljeno pokazuje svoje rane. Naprotiv. Katalin, moram to da naglasim, pritom uopšte nije bila brbljiva, čak ni pričljiva, daleko od toga.

Sa druge strane, ako si, makar i slučajno, pozeleo da je upoznaš dubinski i istinski, nije ti bilo druge nego da odslušaš sve što je imala da ti ispriča o sebi, od Kulina bana, jer Katalin nije mogla bez svoje priče. Zbog toga u ovoj beležnici, pošto nam je sudbina ukrstila puteve na toliko načina, moram da je predstavim najbolje što umem.

Težak zadatak. Jer, za razliku od mnogih koje bi, bez po muke, mogao da opišeš spolja, da ih predstaviš u dva-tri gruba poteza – fotografijom, bojom glasa, citiranjem psovke koja im pređe preko jezika kada bosi udare malim prstom o nogu od stola, ili pak apstraktnim spisikom njihovih karakternih osobina – cela Katalin je, bez ostatka, bila sadržana u svojoj priči. Bila je sušto otelotvorenje, ali i zatvorenica, svoje toliko puta ispričane priče.

Katalin je, dakle, zavodila i osvajala iskrenošću, što je za nju bila stvar gotovo rutinska, kao da se češlja,

umiva, oblači. Možda zbog toga što ju je – kakva greška! – malo ko uzimao za ozbiljno, samo nas nekoliko je znalo da bez svoje iskrenosti nije umela da opstane. Jeste, iskrenost je za nju bila i lekarija i nešto nalik na pričešće, ali ipak, čak ni uz svu blagonaklonost za koju sam sposoban, ne mogu da u tom njenom igrokazu prećutim sebičluk samopotvrđivanja, jer iskrenost je bila njen način da svoju okolinu, sve ljude sa kojima je makar i površno dolazila u dodir, stavlja na prijemni ispit.

„Vidi kako sam hrabra”, govorila je celim svojim telom.

Njena je otvorenost u tom pogledu ujedno bila i permanentna revolucija, agitacija, podsticanje na promenu i preobražaj, jer je Katalin svojim nastupima, a ona je svako malo bila u nekakvom nastupu, ko šta radi, većito sipala ulje na vatru svih onih koji su joj ulazili u vidokrug ili, da se poslužim izrazom koji bi uz nju bolje pristajao, onih koji su joj stali na puškomet.

A sve je upravo i počelo pucnjem iz puške, one lovačke, iz stare sovjetske šesnaestomilimetarske bokerice, kada je Lajoš Kerteš, naočiti mesar iz sela Mikeperš, najveći boem i džambas cele Dereške, ma cele županije Hajdu-Bihar, usred bela dana jednog nedelnog jutra na prepunoj gradskoj pijaci, pred očima njene majke koja je ni na minut nije puštala samu, bukvalno oteo jedva punoletnu lepoticu Eniko, jedinicu kćer zloglasnog Mikloša Nađa, boga i batine, komunističkog komesara i glavnog i odgovornog za odmeravanje učinka teške industrije grada Debrecina.

Kada se Eniko, šaputaće se o tome godinama kasnije, zajedno s majkom, približila njegovim slanim i goveđoj pršuti, Lajoš je s bokericom u ruci odlučno

preskočio tezgu, odbacivši se s nogama uvis toliko visoko da je zamalo napravio salto, zgrabio Eniko oko struka i prebacio je preko ramena, pa je, ispalivši za sobom kuršum koji je jednom panduru dobrano okrvavio uvo, kroz gužvu, uz ciku i vrisku, nestao s kome-sarskom ćerkom u nepoznatom pravcu.

Potera je trajala nedeljama...

I-4

Samo dvanaest sati pre nego što sam ga zatekao obešenog, kablom, o radijator za sušenje peškira, onaj rešetkasti, gore u malom potkrovnom kupatilu, što je bilo skoro pa čudo – onoliki čovek, jedva da je mogao da se uspravi od kosog plafona, jedva da se okrene u toj rupi od dva sa dva u kojoj smo, pre onoliko godina, jedva našli mesto za taj klimavi radijator, pravljen po meri, čije su se rešetke lepezasto sužavale od poda naviše, kao što smo i sve sanitarije naručivali po meri, a radijator smo platili boga oca, pri čemu nikad nije radio kako treba i po pravilu je zakazivao baš kada je napolju bilo minus deset, ali njemu je poslužio, uspeo je, kao što je u svemu uspevao, jer, pobogu, taj čovek je bio sinonim za uspeh, bio je uspeh na dve noge, uspeh koji hoda, a ovaj put uspeh koji visi, u poluklećecem položaju, modrog lica i iskolačenih očiju, okrenut naviše, kao da se moli, kao da je ugledao nekog anđela, đavola, Boga samog – bilo je, elem, čudo kako je obavio celu stvar, kablom od sobne lampe dugačkim svega metar i po, ako i toliko, prethodno ga odsekački švajcarcem kojeg je uredno sklopio i ostavio da leži na

noćnom stočiću pored kreveta, a vezao ga je, kabl, duplim čvorovima za bočne spojeve gornje rešetke, i evo ne mogu a da se ne divim njegovoj veštini, ali imao je, morao je da ima, pomalo i sreće, mislim, sedam stvari je moglo da krene naopako, da ih sad ne nabrajam, ako je to uopšte sreća, dakle samo dvanaest sati pre nego što sam ga zatekao obešenog, pozvonio je, nenajavljen, sa kraja pameti i dna zaborava poplavom izbačen, na vrata ove već godinu i po tako sablasno prazne kuće, a kada sam mu, iznenađen kao da vidim duha, otvorio, stajao je na pragu i gledao me pravo u oči sa sikspekrom Hajnekena u ruci i onim bandoglavim, razoružavajućim, svakako jeftinim, ali i lukavim osmehom od uva do uva, kao da se to podrazumeva, kao da nije prošlo deset, ne, punih dvanaest godina, kao da smo se videli juče.

„*Sie scheinen, nicht besonders betroffen zu sein*“, kaže mi policajac, poslovično nehajno razgledajući leš.

„*Bin selber Arzt*“, kažem mu najljubaznije što umem, „*schon X-Mal gesehen*“.

„*Aber nicht einen guten Freund, so was sieht man nicht jeden Tag*“^{***}, uzvraća mi, više da bi se zabavio, čini mi se, nego u nameri da pridikuje.

Sve su uradili školski, ceo uviđaj, njih dvojica iz kri-poa^{****}, kao u seriji *Tatort*^{*****} koju Una godinama nije propuštala.

* Ne deluje mi da ste se naročito potresli.

** Ja sam lekar... Video sam to već mnogo puta.

*** Ali ne svog prijatelja, tako nešto ne viđa se svaki dan.

**** *Kripo* – skraćenica i žargonski izraz za kriminalnu policiju.

***** Mesto zločina.

Ni ja im nisam otežavao posao. Najvažnije je to što nisam pao u iskušenje da bilo šta čačkam dok sam ih čekao.

Leš, naravno, nisam ni pipnuo.

Čim sam video da je koža na šakama već uveliko siva, vrat i lice iznad obmotanog kabla tamnomodri, a noge ukočene u onom bizarnom položaju, znao sam da nema vajde od reanimacije.

Ni prozor, srećom, nisam otvorio. Ruka mi je već bila krenula ka ručki, ali sam se srećom na vreme setio da momci iz kripoa nikako ne vole svež vazduh, što mi je neko jednom ispričao, možda i Una. Na osnovu mirisa i ustajalosti, a možda i uzorke vazduha uzimaju, mogu da procene koliko je vremena prošlo od trenutka kada je Bingo počeo da truli.

Posle prvobitne preneraženosti, uglavnom, trebalo mi je svega nekoliko trenutaka da se saberem i okrenem policiju. Što sam do sada uradio bezbroj puta, ali na klinikama. Kad god je postojala i minimalna sumnja na smrt nasilnim putem – ako je pokojnik, recimo, imao modricu na glavi – morao sam da zovem kripo. Svega jednom ili dvaput, doduše, radio sam to u slučajevima samoubistva. Ali procedura je ista.

Što se tiče policije, nisam ispao baš toliki štreber.

Onaj mali beli koverat, uočljivo serviran na spušte-
noj dasci za WC-šolju, sa više nego krupnim, štampanim slovima i crnim markerom ispisanim: „Vule, ovo je SAMO za tebe”, taj koverat sam, nakon što sam ga posmatrao dobrih pola minuta, više zbunjen nego uplašen, pritom i zgađen, kao da tražim parče ubru-
sa kojim ću pokupiti bubašvabu, ipak rešio da sklonim. Uhvativši ga noktima da ne bih ostavljao otiske,

brže-bolje sam ga odneo do spavaće sobe i spustio ga na dno jedne velike fioke, pošto sam slobodnom rukom u njoj žurno razgrnuo gomilu nesloženog donjeg veša.

Jeste, nakon što su Una i deca otišli, već sam slagao nekoliko meseci, a posle sam to prepustio Marici, koja je dolazila jednom nedeljno. Ali gaće, gaće joj nisam davao da mi slaže.

Čudna je ljudska psiha, jer ogroman talas krivice zapljusnuo me je dok sam zatvarao tu fioku, ali ne zbog cele situacije sa *strangulatio funalis* mog „velikog prijatelja”, ne zbog policije koju sam očekivao kroz nekoliko minuta, ne ni zbog koverta koji sam upravo sakrio, nego upravo zbog Damjana.

Pogledao sam na sat i video da je već osam i deset, a obećao sam mu da ću ga nazvati tačno u osam.

Prošao je prethodne godine pravi pakao dok se navikao na srpski školski sistem. Znao je ćirilicu, doduše, ali bio je spor, trebalo mu je triput više vremena za čitanje lektira i udžbenika, plus novo društvo, prilagođavanje, mogu samo da zamislim kroz šta je sve prošao dok su ga prihvatili. Zvali su ga, prigodno, jedno vreme „Nemac”, zatim dobrih pola godine „Kurt”, što je stoički izdržao, a tek odskora „Daki”.

Uplatiću mu auto-školu za sedamnaesti rođendan. Pre dva meseca su mu se oči zacaklile kada je rekao da Luka, basista iz njegovog benda, već vozi. Ali moram da mu kupim još i nešto konkretnije, samo pojma nemam šta.

Tog dana je išao popodne u školu, a prethodne noći je učio do kasno, spremao se za kontrolni iz hemije, pa

sam mu obećao da ću ga probuditi i da ćemo zajedno proći sve što mu nije jasno.

Izašavši u predsoblje da sačekam policiju, potražio sam Damjana na Vocapu. Da mu javim da moram hitno na kliniku i da ću ga zvati oko podneva. Zvonilo je i zvonilo. Okrenuo sam ga i regularno, na srpski broj. Opet ništa. Sreća tatina, prošlo mi je kroz glavu, možda je i bolje da se naspava nego da paniči oko hemije od ranog jutra, a za rođendan, možda ipak da mu kupim...

Pa se začulo zvonice. Kratko, odsečno. Jedan poštar iz DHL-a zvonio isto tako, ali bili su to definitivno kripovci, u civilu, naravno, obojica u farmericama, džemperima i tankim jaknama pastelnih boja, majstor i šegrt, pri čemu je majstor bio krupan i trbušast, smiren ko budistički sveštenik, a šegrt uredno podšišan, nemirnih očiju i napet ko golman sekund pre šuta, ma ceo *Tatort*.

I-5

Večeras ne smem da zaboravim na Mitu. Moram da mu pošaljem nekoliko fotografija onog obeliska sa Pjace Navone. Opsednut je obeliscima otkako sam mu na letovanju pričao o njima. Nije prestajao da me zapitkuje. Jedne večeri sam, čim je zaspao, seo i zapisao koliko ih je, kada je koji odnet iz Egipta, koji od njih je „original” i gde se koji nalazi. Plaši ih se, ali utoliko više ga fasciniraju. Jednom je hitno – terao je Unu da me pozove usred noći – morao da mi kaže da je sanjao kako sve obeliske moramo, on i ja lično, da vratimo u

Egipat, inače će... Sledeće godine na krstarenje idemo on, Damjan i ja. To sam mu obećao sinoć na video-pozivu, pokazujući mu panoramu Đenove sa balkona moje sobe.

„Je l' može i mama?“, nije izdržao da me ne pita.

Nisam, dakle, depresivan, kažem sebi, i dalje zagledan u plafon, sada već blago zarumenjen od odsjaja izlazećeg sunca, sa rukama na potiljku. Imam plan, ma koliko zvučao suludo.

Radim da jednog dana ne bih radio. Zараđujem novac jer ga mrzim. Još tačno pet godina ovako, do pedesetog rođendana, i onda mogu da se preusmerim na „plan B“. Za sada mi ide odlično. Nastaviti, dakle, ovako. Istim, a možda i slabijim tempom, jer matematika kaže da nema potrebe da se satirem. Zaraditi za pet godina dovoljno – znam i tačnu cifru, donju, naravno, sa ukalkulisanom inflacijom – a onda se raskusurati, podvući crtu, pa kupiti stančić u Solunu ili neku kućicu malo dalje od Soluna, ali mora da bude Solun, ostatak novca uložiti u akcije i živeti od dividendi.

„Ti faktički hoćeš u penziju?“, upitao me je proletos debeli Maksa. Sedeli smo na Košutnjaku, pa su mi pogled na Topčider, cvrkut ptica i miris jorgovana ublažavali nelagodu usled njegove pregrejane osećajnosti.

Bio je toliko preneražen veću o Bingovom samoubistvu da je celih pola sata samo plakao, ali se posle dva piva ipak malo sabrao, pa je, nakon što je ispucao pitanja o Desimiru, stao da me zapitkuje o mojim planovima. A ja sam se, naravno, upecao, ko mi je kriv... Sa druge strane, da mu to nisam rekao, ne bih imao ni blagu predstavu o tome koliki me ponor deli od Maksinog skućenog pogleda na svet.

U trouglu između Vladimira Rolovića, Ade i Košutnjaka, koji još od studentskih dana nije napuštao, zadojen diskaveri-kanalom, a odnedavno i u prepisci sa svojom AI-protežom, mislio je da zna sve o životu.

„Ali, Vule, pobogu! To što ti hoćeš, pa zar je to toliko teško?“, začudio se moj dobri Maksa. „Zašto se ti toliko mučiš?“

Dobro je, rekoh sebi, makar je prestao da plače. Pa mi je dobrih pola sata otišlo na to da mu objasnim najosnovniju postavku, pri čemu u njegovim očima, koje su neodoljivo zračile telećom dobrotom, nijednog trenutka nisam prepoznao odsjaj eureke. Govorio sam mu, uz sve manje nade da će me razumeti, o tome kako u Nemačkoj, doduše, možeš lepo da zaradiš, ali ne možeš da stvoriš „višak“, te da ja, koji nemam ni trunke talenta za preduzetništvo, imam ukupno dve opcije. Ili da taljigam do šezdeset i sedme godine, do starosne penzije, što radi većina. Ili da radim i zaradim triput više kao honorarac, da udarim sprint narednih pet godina i steknem taj famozni „višak“, pa da onda počnem život iznova, potpuno rasterećen, oslobođen jurnjave za novcem.

Pri čemu bi, naravno, to bio samo početak. Jer kada zaradim taj famozni milion, tek tada bih morao da vidim šta ću i kuda ću sam sa sobom. Ja, dakle, ne bežim od suočavanja sa samim sobom. Naprotiv, ja mu hrlim u susret.

Novac je prepreka na putu ka samom sebi.

Treba se ili obogatiti ili otići u manastir.

Ljubav prema poslu? Ma daj, budimo ozbiljni... „Nikad nisam srela tako lenjog čoveka koji tako mnogo

radi", rekla mi je Aleks jedne večeri dok me je ispraćala u noćnu.

Selidba u Solun je bila, naravno, samo motivaciona čokoladica, ali kako sve to objasniti debelom Žarkovcu? Kako Maksi objasniti da ovaj „petogodišnji plan“ uopšte nije „životni cilj“, nego samo potreba da se, ovaj put bolje i pametnije, krene iznova? A sve to, naravno, i zbog toga tolika žurba, pre nego što me stignu skleroza i demencija.

Autobus za Rim polazi u pola devet, preslišavam se, i dalje sa rukama na potiljku. Uplatilo sam sebi izlet „Antika i barok“, sa vodičem koji će naizmenično pričati na engleskom i italijanskom. Ovakva putovanja volim i zbog odmaranja mozga od nemačkog, u čemu ovaj put nisam do kraja dosledan, jer sam pre neki dan ponovo počeo da čitam Volerovu „Istoriju Italije u dvadesetom veku“, koju ću jednog dana prevesti na srpski, toliko je dobra.

Bilo je to moje peto ili šesto krstarenje Sredozemljem, pritom potpuno neplanirano. Prvi put sam krstario sa Unom i Damjanom, Mita se tada još nije bio rodio. Sva moja ostala krstarenja bila su samačka. Nakon što mi je agent iznenada otkazao dve nedelje honorarnog angažmana u jednom gradiću u blizini Bamberga, kao alternativu sam mogao da uzmem pet noćnih smena, dobro plaćenih, doduše, na odeljenju onkologije u jednoj manjoj klinici na krajnjem severu, između Kila i Libeka. To mi je bilo predaleko. Druga mogućnost su mi bile dve nedelje prvih smena na kardiologiji univerziteta u Hanoveru, ali po „donjoj tarifi“, bez plaćenog smeštaja, uz poslovično laktanje sa univerzitetskom štreberanom, što bi bilo klanje vola za

pola kile mesa. Kada me je toga jutra uhvatila prehlada, pogledao sam stanje na računu, objavio se agentu i uplatio sebi *last minute*.

U početku sam, priznajem, ovu rutu birao iz čiste nostalgije, da nadvladam sećanja na ono putovanje sa Damjanom i Unom, ali sada sam u ovoj samačkoj razbibrizi već uveliko uživao kao da zalivam baštu: polazak iz Đenove, do koje me je autobus iz Rotvajla dovezao za tačno sedam sati, danas Čivitavekija, sutra Palermo, prekosutra Valeta, pa jedan ceo dan u plovidbi i, za kraj, Barselona i Marselj. Potpuna rehabilitacija za samo nedelju dana, bolje od Kube i Meksika zajedno. Jesen je u celoj Nemačkoj počela još krajem avgusta, a juče sam se, dvadeset i nekog septembra, u Đenovi ceo dan znojio u majici kratkih rukava. Ona prehlada, ili je to ipak bila alergija na ambroziju, prošla me je čim sam se popeo na palubu.

I-6

Potera je trajala nedeljama. Debrecinska štampa i lokalni radio vešto su skrivali bruku da se Eniko prilikom otmice nije opirala. Naprotiv. Prema rečima očevidaca koji su se kleli i u gulaš i u paprikaš, čim ju je Lajoš spustio s ramena, Eniko je potrčala, ali ne samo za njim, nego i ispred njega, a čak ga je jednog trenutka i vukla za ruku da mu pomogne da ustane kada se sapleo o svoju pušku, sve dok nisu zavili za prvi čošak.

Ne treba trošiti reči o tome da li je i koliko komesar Mikloš, Enikin otac, bio besan. Policija je, zajedno sa čoporom od sedamdeset i devet pasa, državnih,

poslatih za ovu priliku iz centra za dresuru iz Pešte, pretražila ne samo svaki podrum, šupu, štalu i ambar u selu Mikeperš, svaku njivu i udžericu u krugu od dvadeset kilometara, već je i po Debrecinu vršljala. Pritom su kerove hranili, naizmenično ih izglednijući, isključivo kobasicama Lajoševe proizvodnje. Isprva su, u koncentričnim krugovima, ulazili u svaku kuću i ulaz u ulicama oko pijace, a kasnije su, snabdeveni komšijskim, kafanskim i rodbinskim potkazivanjima, u gluvo doba budili svakog za koga se sumnjalo da je makar i omirisao Lajoševe kobasice, a kamoli s njim ikada pio i bančio.

Jednog prohladnog letnjeg jutra, dva meseca nakon otmice, uz puno učešće državne policije, pogranične vojske i šumarskih službi, Lajoš i Eniko pronađeni su u jednom napuštenom bunkeru, u brezovoj šumi usred neobezbeđenog minskog polja, na samoj rumunskoj granici. Bili su prljavi, znojavi, u dronjcima iste one odeće u kojoj su nestali s pijace i, na užas i bruku Mikloša Nađa, neopisivo srećni.

Ko zna čime su se hranili, kupali su se u jednom jezeretu, ako se ta blatnjava bara uopšte mogla nazvati jezerom, skupljali kišnicu, spavali na lišću. Eniko je bila toliko trudna da je već i sam njen stomak govorio o istoriji mnogo starijoj od trenutka otmice. Oči su joj blistale zaljubljenim prkosom i nije bilo boga ni sile koji bi je odvojili od njenog Lajoša. Pretila je samoubistvom, udarala glavom o zid, grebala meku i nežnu kožu svojih ruku sve do lakata, kad god bi neko, ma i biranim rečima, probao da je urazumi. Njen otac, puštajući druge da je ubeđuju, a sam nimalo ne verujući u meku moć reči, vrlo brzo je sabrao dva i dva.

Mesar Lajoš Kerteš iz Mikeperša, pisalo je sutradan čak i u prestoničkoj štampi, po hitnom postupku je, zbog otmice i oružanog napada na službeno lice, a prema odluci Socijalističkog narodnog suda u Debrecinu, osuđen na tri godine strogog zatvora, da bi ova presuda, svega tri dana nakon objave u komunističkom Službenom glasniku, bila volšebno prepravljena na uslovnu kaznu, a šta je ova „uslovnost” tačno podrazumevala, to već niko nije znao, jer je Lajoš svima pred očima bio i ostao slobodan ko ptica na grani.

Svadba je bila, malo je reći, raskošna...

I-7

*„Gibt es welche Unklarheiten?”**

*„Nein, alles eindeutig”***, odgovorio mi je stariji krijepovac silazeći niz stepenice.

Odveo sam ga u trpezariju i ponudio mu da sedne, a malo zatim nam se pridružio i njegov šegrt, koji se smestio sa moje desne strane i odmah se udubio u razgledanje fotografija na svom ogromnom Soniju. Koliko sam mogao da virnem, uslikao je leš sa svih strana, izdaleka i izbliza, kao za udžbenik sudske medicine.

U beskraj otegnuto vreme, svaki njihov pokret neumereno prenatrzan, kao da gledaš utakmicu u kojoj niko neće ni da pipne loptu. Mada nisu progovarali ni reč, nije kod njih više bilo ni trunke one – kod majstora vešto, a kod šegrta jedva – prikrivene napetosti od

* Ima li bilo kakvih nedoumica?

** Ne, sve je jasno

pre pola sata ili sat, ni u pogledima, ni u pokretima, ni u izrazima lica, dok su se, svaki na svojoj stolici, baškarili kao u kafani.

Šta li je sledeće? Da, sad treba da naiđe mrtvozornik, jer, na kraju krajeva, treba neko i da pokupi taj leš. Neće ga ova dvojica samo tako strpati u gepek. Policijski službenik za uviđaj u međuvremenu je već bio i otišao. Popeo se, pogledao, sišao i popunio smrtovnicu za manje od minut. Nije mi ni ruku pružio. Na klinici je u ovakvim prilikama neuporedivo lakše. Kripovci poštuju tvoje vreme, zadržavaju se kratko. A evo me sada kako brojim do sto jedan i nazad.

Čekajući ovu dvojicu da progovore, zagledan u čipkasti rub bleдозelenog stolnjaka – Una ga je kupila u Amsterdamu one godine kad su Evropu preplavile izbeglice iz Sirije, prema rubovima je imao ljupku, tamnoplavim koncem izvezenu orijentalnu šaru, a bio je to upravo stolnjak koji Una iz nekog razloga nije tražila, pri čemu sam joj, mesec ili dva nakon odlaska, u dve ogromne kutije, kargo-transportom poslao ceo spisak sitnica, i ništa tad nije zaboravila da zapiše, čak ni novogodišnje svećnjake, ništa osim tog stolnjaka, koji, naravno, ne volim, jer podseća me na nešto što sam nepovratno prokockao, ali baš zato ga uporno koristim, često ga i isflekam, a sve to da bih mu ubio magiju, da bih ga poništio – čekajući da progovore, branio sam sebi da pogledam zidni sat koji je, kao za inat, visio tačno iza mojih leđa, kidajući tišinu sada tako glasnim i tako sporim otkucajima, a nisam gledao na sat da me ne bi pitali da li to i kuda žurim, kako se osećam, boli li me glava, ma da bih izbegao bilo koje pitanje. Silom sam se, u potrazi za načinom da

**Edicija
KIRKA**

1. Dejan Tiago Stanković, **ESTORIL**
2. Dževad Karahasan, **ISTOČNI DIWAN**
3. Džejms Diki, **IZBAVLJENJE**
4. Arno Žorž, **NADNICA ZA STRAH**
5. Henri Džejms, **AMBASADORI**
6. Gistav Flobert, **BUVAR I PEKIŠE**
7. Sonja Atanasijević, **SPAVAJ, ZVERI MOJA**
8. Katerina Babkina, **MOJ DEDA JE PLESAO BOLJE OD SVIH**
9. Amanda Svenson, **SISTEM TOLIKO BLISTAV DA
ZASLEPLJUJE**
10. Kurt Tuholski, **DVORAC GRIPSHOLM**
11. Hju Maklenan, **TAČKA PUCANJA**
12. Egon Hostovski, **NESTAO**
13. Jun Fose, **MELANHOLIJA I-II**
14. Aleksandar Šurbatović, **TURČIN ŠAHISTA**
15. Agneta Pleijel, **DVOSTRUKI PORTRET**
16. Džejn Ostin, **LEJDI SUZAN**
17. Lajf Rant, **ALLEGRO PASTELL**
18. Al mudena Grandes, **FRANKENŠTAJNOVA MAJKA**
19. Lučijan Dan Teodorović, **MATEJ BRUNUL**
20. Bjanka Belova, **MONA**
21. Jana Bukova, **PUTOVANJE U PRAVCU SENKE**
22. Tom Kristensen, **VANDALIZAM**
23. Juri Erera, **KONCI KRALJEVSTVA**
24. Juri Erera, **ZNACI KOJI ĆE PRETHODITI KRAJU SVETA**
25. Juri Erera, **RAZMENA TELA**
26. Klaudija Pinjeiro, **ELENA ZNA**
27. Sonja Atanasijević, **VEŠTICE IZ ILINACA**
28. Radoslav Petković, **DESTINO Y OBSERVACIONES**
29. Jeran Tunstrem, **BOŽIĆNI ORATORIJUM**
30. Katerina Babkina, **SREĆNI GOLI LJUDI**
31. Klaudija Pinjeiro, **KATEDRALE**
32. Marko Stojkić, **DEVETI ŽIVOT ANE BELINSKI**
33. Dmitri Kapitelman, **FORMALNOST U KIJEVU**
34. Mori Ponsovi, **OKĀSAN**
35. Aleksandar Šurbatović, **BALADE O STRAŠNOM SKLADU**
36. Luis Kerol, **DNEVNIK S PUTOVANJA U RUSIJU I
DRUGA ČUDESA**

37. Klara Vlasakova, **NAPRSLINE**
38. Ane Birkefelt Ragde, **BERLINSKE TOPOLE**
39. Mihal Vitkovski, **LUBJEVO**
40. Mikela Murda **AKABADORA**
41. Almudena Grandes, **ČITALAC ŽILA VERNA**
42. Bojan Vasić, **TAMNA I – CRNE KĆERI**
43. Klaudija Pinjeiro, **MALA SREĆA**
44. Džerald Marnejn, **RAVNICE**
45. Oskar Vajld, **PORTRET JEDNOG DŽENTLMENA**
46. Zoran Ž. Paunović, **LUTAJUĆE DUŠE**
47. Virginija Zaharijeva, **9 ZEČEVA**
48. Rodrigo Blanco Kalderon, **SIMPATIJA**
49. Svetlana Kalezić Radonjić, **JEVANĐELJE PO UTERUSU**
50. Noel Putnik, **TERRAIN VAGUE**
51. Amanda Svenson, **TELEGRAF DUŠE**
52. Martin Vopenka, **MOJ BRAT, MESIJA**
53. Bojan Vasić, **TAMNA II**
54. Klaudija Pinjeiro, **TVOJA**
55. Džerald Marnejn, **UNUTRAŠNJOST**
56. Vang Sijaobo, **ZLATNO DOBA**
57. Alvaro Enrige Soler, **IZNENADNA SMRT**
58. Balsam Karam, **SINGULARNOST**
59. Agustina Basterika, **SOČNI LEŠ**
60. Pedro Karmona Alvares, **ČIKITITA**
61. Elena Ponijatovska, **MASAKR U MEKSIKO SITIJU**
62. Helena Janeček, **DEVOJKA S LAJKOM**
63. Rob Dojl, **OVO JE RITUAL**
64. Džejms Hilton, **ZBOGOM, G. ČIPSE**
65. Miloš Perišić, **OPATIJA SVETOG VARTOLOMEJA**
66. Teodor Kalifatides, **OPSADA TROJE**
67. Martina Hefter, **HEJ, DOBRO JUTRO, KAKO SI?**
68. Elena Aleksijeva, **SVETI VUK**
69. Simon Stranger, **LEKSIKON SVETLOSTI I TAME**
70. Laslo Krasnahorkai, **SATANTANGO**
71. Vladislava Vojnović, **RAK U HOROSKOPU**
72. Bojan Vasić, **TAMNA 3**
73. Miomir Petrović, **OSTRVO ODBAČENIH IGRAČAKA**
74. Klaudija Pinjeiro, **TUĐA SMRT**
75. Marko Stojkić, **DOJČE VITA**

Izdavač: Blum izdavaštvo, Beograd
Sedište redakcije: Poručnika Spasića i Mašere 88, Beograd
Mejl: blum.izdavastvo@yahoo.com
Štampa: F.U.K., Beograd, 2026.
Tiraž: 500
ISBN: 978-86-6070-119-2

IP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41(430)-31

СТОЈКИЋ, Марко, 1981-
Dojče vita / Marko Stojkić. - Beograd : Blum izdavaštvo, 2026
(Beograd : F. U. K.). - 405 str.
; 20 cm. - (Edicija Kirka / [Blum izdavaštvo, Beograd] ; knj. br. 75)

Tiraž 500. - Marko Stojkić: str. 1.

ISBN 978-86-6070-119-2

COBISS.SR-ID 198684169

=====